

**Wyrok z dnia 23 maja 1995 r.
II URN 11/95**

Zwiększenie emerytury na podstawie art. 15 ust. 3a w związku z ust. 3 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) z tytułu opłacania składek na Fundusz Emerytalny Rolników w zbiegu z innymi ubezpieczeniem społecznym nie uzasadnia ponownego obliczenia emerytury w sposób wskazany w art. 33 ust. 2 tej ustawy.

Przewodniczący SSN: Maria Tyszel (sprawozdawca), Sędziowie SN: Maria Mańkowska, Stefania Szymańska,

Sąd Najwyższy, przy udziale Prokuratora Jana Szewczyka, po rozpoznaniu w dniu 23 maja 1995 r. sprawy z wniosku Jana P. przeciwko [...] Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w K. o wzrost świadczeń, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 8 grudnia 1993 r., [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i zmienił decyzję [...] Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w K. z dnia 2 lipca 1993 r. znak: [...] w części dotyczącej okresów zatrudnienia w ten sposób, że okres składkowy Jana P. ustalił na 42 lata.

U z a s a d n i e n i e

Jan P., urodzony 21 lipca 1930 r., pobiera od dnia 1 sierpnia 1990 r., emeryturę kolejową przyznaną decyzją [...] Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w K. z dnia 11 lutego 1991 r. Wysokość emerytury ustalono przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia wynoszącego 42 lata, 6 miesięcy i 7 dni, w tym okresu zatrudnienia na kolei od 27 września 1965 r. do 31 lipca 1990 r., liczonego jako 14 miesięcy za każdy pełny rok tej pracy.

W dniu 16 kwietnia 1993 r. Jan P. wniósł o zwiększenie emerytury z tytułu opłacania składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników w okresie od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r., tj. w okresie, w którym podlegał również ubezpieczeniu pracowniczemu z tytułu zatrudnienia na kolei.

Decyzją z dnia 2 lipca 1993 r. organ rentowy uwzględniając wniosek doliczył wnioskodawcy zwiększenie z tytułu podwójnego ubezpieczenia, jednakże ustalając ponownie wysokość emerytury dokonał ponownego ustalenia okresu zatrudnienia przyjmując, że wykazał on jedynie 37 lat okresów składkowych. Obniżenie okresu składkowego nastąpiło wskutek zaliczenia pracy na kolei bez korzystnego uwzględnienia tej pracy w wymiarze 14 miesięcy za każdy pełny rok. W wyniku tego przeliczenia emerytura wnioskodawcy uległa obniżeniu, lecz organ rentowy powiadomił wnioskodawcę, że emerytura będzie wypłacana w dotychczasowej wysokości ustalonej poprzednimi decyzjami waloryzacyjnymi.

W odwołaniu, wniesionym do Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w Krakowie, wnioskodawca domagał się emerytury ustalonej od 42 lat zatrudnienia na kolei wraz ze zwiększeniem z tytułu "dodatku rolnego" wobec podwójnego opłacania składki na ubezpieczenia społeczne oraz podniósł szereg innych roszczeń dotyczących wysokości podatku dochodowego, deputatu węglowego, bezpłatnych biletów kolejowych i innych świadczeń.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie, po rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia 8 grudnia 1993 r. w sprawie [...] oddalił odwołanie. Od wyroku tego nie wniesiono rewizji, a jego uzasadnienie zostało sporządzone w trybie art. 419 § 3 k.p.c.

Wnosząc rewizję nadzwyczajną Minister Sprawiedliwości zarzucił, że zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem prawa, w szczególności art. 33 ust. 2 i art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), a nadto z naruszeniem interesu Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z tym Minister wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz orzeczenie, że wnioskodawcy przysługuje zrewaloryzowana emerytura kolejowa ze zwiększeniem z tytułu opłacania składek na Fundusz Emerytalny Rolników i Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników w okresie od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r. w zbiegu z ubezpieczeniem pracowniczym, bez przeliczenia ustalonego okresu zatrudnienia.

Rozpoznając sprawę w granicach rewizji nadzwyczajnej Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Bezspornym jest, że wnioskodawca od 1 sierpnia 1990 r. pobierał kolejową emeryturę z zaliczeniem na uprawnienia pełnych 42 lat zatrudnienia. Okres ten ustalono na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 23, poz. 99 ze zm.), w myśl którego każdy pełny rok stałego zatrudnienia na kolei, na stanowiskach wymienionych w tym przepisie, liczy się jako 14 miesięcy zatrudnienia na kolei. Do emerytury przyznano wnioskodawcy dodatek rolny w wysokości 5,5% podstawy wymiaru, tj. po 0,5% za każdy pełny rok podwójnego ubezpieczenia. Dodatek ten został pominięty przy rewaloryzacji emerytury na podstawie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450), zwanej dalej ustawą o rewaloryzacji.

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie uznał, że wnioskodawca zgłaszając wniosek o "dodatek rolny" domagał się doliczenia do stażu pracy okresu opłacania składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników w okresie od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r., tj. w okresie objęcia go również ubezpieczeniem z tytułu zatrudnienia na kolei. W tej sytuacji - zdaniem Sądu orzekającego - organ rentowy prawidłowo, uwzględniając wniosek, przeliczył na nowo cały staż pracy, zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy o rewaloryzacji.

Sąd Najwyższy w pełni podziela stanowisko wyrażone w uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej, że zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem prawa, ponieważ przyznanie wnioskodawcy zwiększenia emerytury z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników podczas równoczesnego podlegania ubez-

pieczeniu pracowniczemu nie uzasadnia ponownego obliczenia emerytury w sposób wskazany w art. 33 ust. 2 ustawy o rewaloryzacji. W myśl tego przepisu, do ustalenia wysokości emerytury lub renty stosuje się przepisy art. 10-16 ustawy o rewaloryzacji wówczas, gdy po dniu 15 listopada 1991 r., tj. po dniu wejścia ustawy w życie, zostanie zgłoszony wniosek o doliczenie nie uwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów składkowych lub nieskładkowych, z wyjątkiem wskazanym w tym przepisie.

Słusznie podniesiono w uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej, że wniosek Jana P. nie jest wnioskiem o doliczenie do dotychczas ustalonych okresów zatrudnienia dalszych okresów składkowych lub nieskładkowych, lecz wnioskiem o zwiększenie emerytury w sposób wskazany w art. 15 ust. 3a ustawy o rewaloryzacji, tj. o zwiększenie przysługujące z tytułu podwójnego opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. Przepis ten w brzmieniu nadanym art. 5 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o zmianie niektórych ustaw dotyczących zatrudnienia oraz zaopatrzenia emerytalnego (Dz. U. Nr 21, poz. 84) stanowi, że: "W razie zbiegu okresów opłacania składek na Fundusz Emerytalny Rolników i Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników, przypadających od 1 lipca 1977 r., z innym ubezpieczeniem społecznym, świadczenie ulega zwiększeniu, o którym mowa w ust. 3, za okres opłacania tych składek..." Ta konstrukcja przepisu wskazuje, że okresy opłacania składek na wymienione Fundusze, w czasie trwania innego ubezpieczenia społecznego, nie są okresami składkowymi lub nieskładkowymi, o których stanowi art. 33 ust. 2 ustawy o rewaloryzacji. Okresy te bowiem, wobec uwzględnienia ich w dotychczasowym wymiarze świadczenia, właśnie z tytułu tego "innego ubezpieczenia społecznego" nie podlegają doliczeniu do już ustalonych okresów składkowych i nieskładkowych, lecz stanowią podstawę do uzyskania zwiększenia świadczenia w sposób określony w przytoczonym art. 15 ust. 3 tejże ustawy.

Prawo wnioskodawcy do zwiększenia świadczenia w sposób określony w art. 15 ust. 3 ustawy o rewaloryzacji, przysługuje mu z tytułu zbiegu okresu opłacania składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników z okresem opłacania składki pracowniczego ubezpieczenia społecznego, a nie z tytułu "doliczenia nie uwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów składkowych lub nieskładkowych". Skoro zatem zwiększenie emerytury wnioskodawcy następuje na podstawie art. 15 ust. 3 w zw. z ust. 3a ustawy o rewaloryzacji, brak jest podstaw prawnych do ustalenia wysokości tej emerytury według zasad wskazanych w art. 33 ust. 2 tejże ustawy, w szczególności poprzez ponowne ustalenie okresów mających wpływ na wysokość świadczenia.

Sąd Najwyższy w pełni podziela pogląd wyrażony w rewizji nadzwyczajnej, że poprzez błędne zastosowanie przez Sąd Wojewódzki art. 33 ust. 2 ustawy o rewaloryzacji doszło zarówno do rażącego naruszenia prawa materialnego, jak również do naruszenia interesu Rzeczypospolitej Polskiej, bowiem zaskarżony wyrok podważa zarówno zasady sprawiedliwości społecznej oraz zasadę zaufania do organów Państwa, w szczególności do wymiaru sprawiedliwości, a także jest sprzeczny z wielokrotnie przypomnianą przez Trybunał Konstytucyjny zasadą ochrony praw słusznie nabytych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy z mocy powołanych przepisów oraz art. 422 § 1 i art. 421 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

=====